

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
SREDA
4. NOV.
1993

Letnik XLVIII.
Štev. 44 (2728)

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt

Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt

Cena: 8 šil.
40 tolarjev
P. b. b.

Borovlje: nov poslovni center

Borovlje – Tam, kjer je svojčas stal znan Scholzov hotel, pred njim pa Pravhova domačija, se sedaj dvigajo zidovi novega poslovnega poslopja, v katerem bo imela sodobne bančne prostore tudi Posojilnica Borovlje. Gradbinci delajo s polno paro, kajti še pred zimo naj bi hiša bila pod streho, da se bodo lahko lotili notranjih del. Poslopje naj bi poleti 1994 predali njegovemu namenu.

Bernada Fink-Inzko je zvezda osrednjega koncerta Slovenske prosvetne zveze v nedeljo v Celovcu

NSKS za preštevanje manjšine – doslej za to le FPÖ – KHD

Parola po poenotenju političnega zastopstva koroških Slovencev/Slovenk postaja za Narodni svet čedalje hujša „trunta mora“, ki tlači in zožuje politično mišljenje in ravnanje funkcionarjev. V svoji večletni zagnanosti so zagovorniki takozvanega „demokracijskega poenotenja“ doživeli hude poraze. Ni jim uspelo, da bi prepričali politično odločilne avstrijske strukture o Perntalerjevem modelu. Edini simpatizanti zastopstva, ki bi temeljilo na vpisovanju koroških Sloven-

cev/Slovenk v etnični kataster, so pri Haiderjevi stranki in okrog koroškega hajmatdinst. Model zastopstva, v čigar uresničitev so se funkcionarji NSKS-a in Enotne liste zapisali s kožo in kostmi, jih ne pusti mirovati.

Najnovejša iniciativa po glasovanju društvenih funkcionarjev o zastopstvu je dokaz, da so zagovorniki „poenotenja“ zašli v pravo politično in narodnopolitično zagato, iz katere ne najdejo več izhoda. Ni čuda, da zavožena situacija vodi v

radikalne grožnje in agresivno napadanje tistih (glej govor Franca Jožefa Smrtnika ob tradicionalnem sprejemu „Srečanje na Koroškem“, 22. 10. 93), ki se v to zagato niso pustili zapeljati.

Za marsikaterega je ta najnovejša iniciativa samoumevna in politično vzpodbudna, saj gre menda za demokratično zastopstvo slovenskih struktur na Koroškem. Da se tudi najbolj vzvišeni politični pojmi dajo zlorabljati, dokazuje način, kako bi radi prišli do takega

„demokracijskega zastopstva“. Pobudniki oz. početniki te iniciative se poslužujejo demagoških in populističnih metod:

Kako naj bo glasovanje temeljno, torej bazično, če imajo pravico samo odborniki, funkcionarji „slovenskih društev in organizacij“? Ta način glasovanja je docela izkrivljen, če izhajamo iz logike NSKS in EL: Funkcionarju NSKS in EL utemeljujejo svojo zahtevo po demokratičnem zastopstvu ravno z (Dalje na 2. strani)

Opozorilo društvom

V zvezi z načrti Narodnega sveta koroških Slovencev in Enotne liste, da se pri izvedbi svojih političnih načrtov hočeta posluževati članskih seznamov tudi krajevnih društev, opozarjamo vse odbornike, da je to po Zakonu o zaščiti podatkov strogo prepovedano in s tem kaznivo dejanje. Za nedovoljeno izdajanje zaupnih podatkov, kar članski sezname društev brezdvomno so, zakon o zaščiti podatkov predvideva do enega leta stroge kazni.

Komemoracija v Velikovcu

Ob dnevu mrtvih je Zveza koroških partizanov priredila na velikovškem pokopališču, kjer je pokopanih nad 90 partizanov, ki so se borili severno od Drave, priredila letošnjo centralno komemoracijo za padle partizane in žrtve nacizma. Na velikovškem pokopališču so pokopani partizani, pripadniki osmih narodov. Predsednik Zveze slovenskih partizanov Janez Wutte-Luc je v svojem govoru poudaril, da je odpor proti nacizmu omogočil svobodo in demokracijo. Spomin na žrtve nacizma je zato tudi spomin na osnovo povojne evropske ureditve. Komemoracijo je oplešal moški zbor „Valentin Hartman“ iz Pliberka.

ZSO: bojkotirajmo glasovanje

K bojkotu glasovanja o tako imenovanem skupnem demokratičnem zastopstvu, ki ga načrtujeta Narodni svet in Enotna lista, je včeraj pozval predsednik Zveze slovenskih organizacij, Marjan Sturm, ZSO tudi ne bo priznala izida glasovanja. Sturm je poudaril, da vsi načrti etnične homogenizacije, ki naj bi jo dosegli s tem glasovanjem, vodijo samo v spore in prepire znotraj narodne skupnosti. Konflikti, ki so jih imele ali jih imajo centrale v Celovcu, bodo prenešeni v krajevna društva in tam imeli dramatične posledice.

Glasovanje samo po sebi sloni na demagoškem vprašanju, kajti ljudje sploh ne vedo, kakšno obliko in funkcijo naj bi to zastopstvo imelo, vrhu tega pa lahko vsakdo interpretira vprašanje tako, kot se mu zljubi. Sturm je nadalje svaril pred manipulacijami pri glasovanju in pri določanju društev in skupin,

katerih odborniki naj bi glasovali. Takšni primeri so že znani. Na primer Skupnost južnokoroških kmetov, ali Združenja staršev na Slovenski gimnaziji in dvojezični trgovski akademiji. Te organizacije oz. strokovna združenja so brez soglasja bila vključena v tako imenovani volilni imenik za glasovanje. Združenja staršev sta zahtevali črtanje z volilnega seznama. Vprašljivo je tudi, čemu gospodarska institucija kot Zveza slovenskih zadrug sodeluje pri treh političnih akcijah, ki služi samo boju za oblast znotraj narodne skupnosti? Zaskrbljujoče pa je, da se je dala celo Cerkev preko Mohorjeve družbe vpreči v to kampanjo, ki vodi v razkol znotraj narodne skupnosti. Izid iz te zavožene situacije bi bila samo reforma Zakona o narodnih skupnostih, ki bi upoštevala tako zaprto etnocentristično mnenje NSKS kot tudi odprto linijo ZSO.

osrednji
KONCERT

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

**narodne in
umetne pesmi**

nedelja

**7. 11. 1993
14.30**

**srednja dvorana
Doma glasbe v Celovcu**

Bernada Fink-Inzko,
mezzosopran – Praga / Sveče
Nataša Valant, klavir – Ljubljana
Gabriel Lipuš, bariton – Celovec
Waltraud Brandner-Smeritschnig,
klavir – Celovec
Johannes Kalkreuth, klavir – Celovec
Kristijan Filipič, flauta – Bilčovs
Mešani pevski zbor SPD »Srce«, Dobrla vas
Mešani pevski zbor SPD »Zarja«, Železna Kapla
Moški pevski zbor »Srečko Kosovel«, Ajdovščina

Vstopnice uro pred koncertom
pri blagajni Doma glasbe

Naslov komentarja nikakor ni napihnjen; leto 1994 utegne Avstrijo spremeniti v njenih temeljih, bolj kot katerokoli leto v drugi republiki. Živčnost političnih strank, ustanov tako imenovanega „socialnega partnerstva“ ter gospodarskih dejavnikov države zato ni umetna, temveč razumljiva in umestna, in se kaže domala v vseh političnih vprašanjih, od tistih, ki se zdijo malenkostna (seksizem, olim-

KOMENTAR

dr. Francija Zwitter

Politično veleleto 1994

pijske igre, središčna muzejska četrt v prestolici ipd.), tja do temeljnih vprašanj državnega obstoja: proračun, vstop v Evropsko skupnost, poklicna vojska, nevtralnost in še bi se dalo naštevati. V bistvu ni tematike, do katere ne bi vse politične stranke zavzele svojih stališč ter se druga preko druge prizadevale prekašati v cenemem populizmu. Opažovalcu političnega dogajanja pa se vsiljuje vtis, znan iz ruletnih iger: rien ne va plus – ne gre nič več, adijo; krogla se vrti. Samo kam?

Za 12. marec (enkrat je bil ta dan že usoden za Avstrijo), so napovedane deželnozborske volitve kar v treh zveznih deželah: na Koroškem, Salzburškem in Tirolskem, uvertura, ki jo Ambrozy morda zapoje na melodijo „valossn, valossn bin i“ in ki jo morda njegov črni kolega na Tirolskem nadaljuje s Hoferjevo pesmijo „es blutete der Brüder Herz, ganz Deutschland, ach, in Schmach und Schmerz“, medtem ko se salzburški kandidat vsaj lahko tolaži z Mozartovim „Cosi fan tutte“, – „tako delajo vsi“ (nekoliko prirejeno: tako so volili vsi), namreč proti mogotcem in proti vladajočim strankam. To je namreč že danes mogoče predvidevati.

Tej uverturi sledi referendum o pristopu Avstrije k Evropski skupnosti (ES), ki

naj bi bil po dosedanjih predstavah vlade ob koncu maja ali v začetku junija. Izid tega referenduma je doslej povsem neugibljiv, saj državna propaganda sicer požira milijarde šilingov, vendar ne kaže kakih uspehov.

Jeseni pa morajo slediti državnoborske volitve (v kolikor ne bodo preložene na pomlad), katerim bodo sledile še volitve v delavsko zbornico.

Sekretariati političnih strank se pripravljajo na to veleleto; gre jim za ohranitev trenutnega položaja (socialdemokrati), za boj proti padcu v politično nepomembnost (ljudska stranka), za številčno in mandatno okrepitev in še večjo politično pomembnost v parlamentu (svobodnjaška stranka), za preživetje na politični sceni (Zeleni), za dokaz potrebe obstajanja (Liberalni forum) ter za samopotrditve, da so še prisotni (komunisti).

Kako se posamezne našteje stranke na to pripravljajo in kakšna so njihova izhodišča za to politično veleleto 1994, se bom potrudil odgovorjati v prihodnjih številkah. Za vsako stranko po en komentar v isti dolžini. Objektivno preučeno, subjektivno napisano, ker preko svoje politične sence ne morem in nočem.

Komentar k Smrtnikovim izjavam (glej stran 3)

Ne morem se spominjati, da bi se kdo izmed slovenskih funkcionarjev v zadnjih tridesetih letih posluževal take agresivnosti in robotosti. Ta politični stil je več kot vznemirljiv, saj je opaziti, da se Haiderjeva dikcija vedno bolj pojavlja pri mlajših slovenskih politikih. Ali je Haiderjeva politična praksa žaljenja vzgleden model za tiste, ki govorijo o „demokraciji“? Ali je za Franca Jožefa Smrtnika in njegove politične somišljenike agresivno in prezirljivo napadanje politično drugačemišlečih tisto sredstvo, s katerim naj bi prišli do svojega političnega uspeha?

Bistvena cilja politične vzgoje sta strpnost in akceptanca. Politično omikanje je tisti človek, ki v političnih diferencah ohrani spoštova-

nje do tistih, ki so drugega ideološkega in svetovnega nazora. Vse to pogrešam v Smrtnikovi izjavi.

Kje si jemljejo Franc Jožef Smrtnik in njegovi politični prijatelji pravico, izobčevati tiste, ki niso njihovega mnjenja, iz narodne skupnosti? Zanima me, kako se moram vesti, da mi moj čas ne bo minil oz. kaj je s tistimi, ki jim je čas dejansko minil? Za to izjavo se ne skriva samo prezirljivost do drugačemišlečih, ampak se v njej izraža tudi subtilno sovraštvo do človeka nasploh. Posebno še do starejših, ki očitno po Smrtnikovem mišljenju nimajo kaj „pisati in peti“, če jim je čas minil; ko je prevzel posestvo mlad gospodar.

Dokler početniki in zagovorniki „demokracije“ stojijo za takimi verbalnimi izpadi, nji-

NSKS za preštevovanje ...

(nadaljevanje s prve strani)

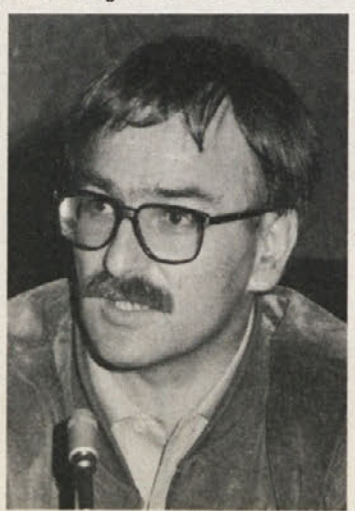
utemeljitvijo, da obe strešni politični organizaciji nista demokratično izvoljeni, ker sta organizirani na bazi društvenega prava (Vereinsrecht). Kako drugače so organizirana razna slovenska društva? Novo izvoljeno zastopstvo ne bo nič bolj demokratično kot sta doslej ZSO in NSKS. Nasprotno! V primerjavi z volitvami ZSO so te volitve manj bazične in zato manj demokratične, ker se opirajo samo na funkcionarje, ne pa na ljudi, ki brez takozvanih funkcij opravljajo svoje kulturno in politično delo. Model zastopstva, ki ga propagirata NSKS in EL, je potencirano funkcionarsko, elitarno, ne pa bazično.

Kaj imajo pri tem narodnopolitičnem glasovanju opraviti funkcionarji kulturnih društev in gospodarskih organizacij? Odborniki različnih slovenskih kulturnih društev so zadolženi, da svoje delovanje vršijo v smislu statutov. Udeležba pri tem glasovanju pa pomeni, da sodelujejo pri ideološkem narodnopolitičnem oblastnem boju, ki ga vodita NSKS in EL. Odborniki kulturnih društev bi s svojim sodelovanjem pri tem glasovanju ne vključevali in integrirali društvnikov različnih svetovnih nazorov, marveč bi

vnesli le nove konflikte v društva.

Kaj imajo opraviti pri tem političnem glasovanju združni funkcionarji? Slovenske zadruge, ki ne živijo le od slovenskogovorečih, ampak tudi od nemšogovorečih, bi s takim korakom zašle v kolobarjenje političnih konfliktov. Početniki tega glasovanja na neodgovoren način mešajo gospodarske in politične interese in s tem kopirajo totalitarne politične sisteme, v katerih politika in gospodarstvo nista bila razdeljena.

Kaj imajo pri tem glasovanju opraviti odborniki Združenja staršev na Slo-

Dr. Vladimir Wakounig, tajnik ZSO

Delovna skupnost „Avstrijske narodnosti v SPÖ“:

Narodnemu svetu koroških Slovencev in Enotni listi

Spoštovane gospe, spoštovani gospodje!

Tragedija slovenske narodne skupnosti na Koroškem je v tem, da je sama svoj največji sovražnik. Avstrijska asimilacijska politika naj bi bila odgovorna za številčno pojanje njenih članov. Kolikokrat pa smo v tem stoletju že doživeli, da so bili ljudje izločeni iz skupnosti zato, ker se niso mogli ali hoteli podrediti obrazcem, ki jih je oblikovala določena vodstvena struja. Na eni strani zavrženi kot nezvesti odpadniki, na drugi pa kot „taki vindišarji“ ne sprejeti, so iskali priznanje kot posebno vneti zagovorniki nemštva v tako imenovanih domovinskih zvezah.

Igra se je žalostno nadaljevala na sprejemu Narodnega sveta koroških Slovencev in Enot-

ne liste ob nacionalnem prazniku. Slavnostni govornik se je vzlic zlahtni družbi kazal povsem zmerne v nemškem delu nagovora. (Za vnete parole se najdejo še druge prilike.) V slovenskem delu pa se je krepko naprdnil: „Slovenci smo se vedno borili za naš obstoj, bojkotirali smo preštevovanje, demonstrirali za naše pravice in naš nasprotnik je bil vedno KHD. Sedaj pa smo na žalost že tako daleč, da smo si sami med sabo že največji nasprotniki, ker je v naših vrstah nekaj ljudi, ki nočejo priznati, da je njihov čas minil.“

Za kaj gre? Narodni svet in EL hočeta na osnovi povpraševanja, ki ga bosta izvedla novembra, na vsak način izsiliti takozvano etnično zbornico. Številni povprašanci pa z njo ne vedo nič početi. Tudi jaz ne. Zato nas kar mimogrede ožigosajo kot največje sovražnike. Kako so si nacionalizmi podobni!

V svoji prizadetosti, ki jo delim z mnogimi, ki ne bodo sledili Vašemu pozivu, prosim za odgovore na naslednja vprašanja:

1. Sodi k Vašemu pojmovanju demokracije tudi to, da so Vaši največji sovražniki vsi dvojezični Korošci, ki k Vašim nakanam ne rečejo ja in amen?

2. Ali naj se od Vas pričakova enotnost znotraj slovenske narodne skupnosti uresniči ta-

venski gimnaziji, Dvojezični trgovski akademiji in Javni dvojezični ljudski šoli v Celovcu? Odborniki teh Združenj staršev morajo vedeti, da s svojo udeležbo pri tem glasovanju zapustijo nadstrankarstvo, ki je za obstoj šol bistveno. Taki odborniki tudi ne morejo več zastopati vseh staršev. Odborniki, ki mislijo, da morajo sodelovati, naj se zavedajo, da tako Združenje staršev kot tudi šole kot javno državno institucijo zlorablja za privatne politične namene nekaterih slovenskih funkcionarjev. Kaj bi rekli, če bi npr. koroški hajmatdinst pri svojem naslednjem referendumu pozval vsa Združenja staršev na javnih dvojezičnih in enojezičnih šolah, naj sodelujejo pri njegovih Slovincem sovražni politiki?

Ta iniciativa za „demokracijo“ je demagoška, nedemokratična in populistična. Početniki in iniciatorji glasovanja se vedejo tako, kot bi imeli v zakupu vse organizacije in društva, ki imajo na katerikoli način slučajno opraviti s slovenskogovorečimi. Komur sta neustrahovano sožitje ter nadaljnji razvoj slovenskih kulturnih, izobraževalnih in gospodarskih institucij pri srcu, naj pri napovedanem glasovanju ne sodeluje.

dr. Mirko Wakounig

ko, da se kratkotalo pomečejo misleče glave?

3. Pričakujete od etnične zbornice, da bodo v njej Slovenci sprejemali sklepe, ki jih bodo nosilci državnih avtoritet poslušno udeležali?

4. Se zavedate, da bo mogoče pripustiti k volitvi narodnega zastopstva po Vaši zamisli le tisti, ki se bodo uradno registrirali v posebnem narodnostnem katastru? (Široko odklonitev uradnega ugotavljanja manjšine ste očitno pozabili.)

5. Vam soudeležba pri oblasti in denarju res pomeni več kot ohranitev jezika in kulture? Za Vaš odgovor se vnaprej zahvaljujem.

Tomaž Ogris, predsednik Delovne skupnosti „Avstrijske narodnosti v SPÖ“.

Spomin na žrtve fašizma

Ob nacionalnem prazniku so koroške borčevske organizacije in organizacije žrtve fašizma priredile komemoracijo na centralnem pokopališču v Trnji vasi. Številnim udeležencem so spregovorili deželnozborski poslanec dr. Peter Kaiser (SP), primarij dv. sv. dr. Lexer (ÖVP), Gernot Nischelwitzer (KZ-Verband) in dr. Marjan Sturm. Govorniki so poudarili pomen antifašističnega odpora za doseg slobode in neodvisnosti Republike Avstrije. Žrtve fašizma opominjamo, da se je tudi danes treba boriti za sožitje in toleranco. Pojavi nacionalizmov, rasizmov in ksenofobije so resno opozorilo, da so duhovi preteklosti še vedno na delu.

Dr. Mirko Wakounig

Posvet ZSO o glasovanju

Zveza slovenskih organizacij je pretekli petek vabila na posvet o glasovanju, ki ga organizira NSKS. Posveta so se udeležili odborniki ZSO, številni društveniki, državno-zborska poslanka Zelenih Terezija Stoisić, predsednik Delovne skupnosti avstrijske narodnosti v SPÖ Tomaž Ogris, predstavniki Zveze koroških partizanov, Zveze slovenskih žena, mladinskih organizacij in dr. V obširni razpravi so diskutanti svarili pred posledicami glasovanja NSKS predvsem za terenska društva. Glasovanje bi lahko

privedlo do hudih konfliktov, ki bi ohromili kulturno in siceršnje delo na terenu. Predstavniki Delovne skupnosti avstrijske narodnosti v SPÖ Tomaž Ogris je poudaril, da se člani njegove organizacije ne bodo udeležili glasovanja. Terezija Stoisić je dejala, da je razprava med koroškimi Slovenci popolnoma zgrešena. Treba se je boriti za funkcionalno dvojezičnost.

Z razpravo o zastopstvu koroški Slovenci ne bodo dobila enega vrta več.

Del udeležencev posveta

Zaključek govora F. J. Smrtnika 22. 10. 1993

Vsem tistim, ki pa ponosno napovedujejo bojkot tega glasovanja, pa bi rad povedal samo to: Slovenci smo se vedno borili za naš obstoj, bojkotirali smo preštevanja, demonstrirali za naše pravice in naš nasprotnik je bil vedno KHD. Sedaj pa smo na žalost že tako daleč, da smo si sami med seboj že največji nasprotniki, ker je v naših vrstah nekaj ljudi, ki nočejo priznati, da je njihov čas minil. Ti nočejo videti, da bo slovenski narod lahko preživel samo, če bo govoril z enim močnim glasom.

Informativni sestanki ZSO

Zveza slovenskih organizacij kot ena od obeh priznanih predstavnic in zastopnic slovenske narodne skupnosti na Koroškem v okviru svoje redne informacijske dejavnosti vabi na informacijska sestanka, ki bosta v:

Bilčovsu v sredo, 10. nov. ob 19.30 uri pri Miklavžu in v Pliberku v četrtek, 11. nov. 1993 ob 19.30 uri v prostorih Posojilnice.

EL: Tudi slovenščina na obveznih šolah

Pred dnevi je pododbor koroškega deželne zbornice za šolstvo, kulturo, šport in mladino pod vodstvom dobrolskega župana Josefa Pfeifferja predlagal, naj bi na vseh koroških obveznih šolah uvedli italijanščino kot učni jezik. Enotna lista je sklep pozdravila kot dokaz, da se Koroška vse bolj odpira sosednjim deželam, vendar morajo ista merila veljati tudi za slovenščino, kajti povezave s Slovenijo da so najmanj tako pomembne kot tiste z Italijo. Tako v poklicu kot v tujem prometu je slovenščina zelo važna, vrhu tega pa je Koroška domovina slovenske narodne skupnosti in bi slovenski učni jezik velik pripomogel k medsebojnemu razumevanju. Zato

da je treba uvesti tudi slovenščino kot učni predmet na vseh koroških obveznih šolah.

Italijanščina da, slovenščina ne. Ta najnovejši sklep deželnozbornice pododbora izdaja miselnost njegovih članov, predvsem pa njegovega predsednika, dobrolskega župana Pfeifferja. To miselnost je ponovno dokazala sobotna otvoritev obnovljenega dobrolskega otroškega vrta, v katerem kljub močno podprti zahtevi staršev ni prostora za dvojezično skupino. Pfeiffer se izgovarja na denarno stisko. A denar je v naši deželi že vedno bil pripravno sredstvo za utemljevanje neenakopravnosti slovenske narodne skupnosti.

Kaj so zastopniki Narodnega sveta zamolčali?

1. Volitve, kakršne predlaga Narodni svet, so izveljive samo in izključno z vpisovanjem v narodni kataster – to je preštevanjem manjšine.
2. Morebitne volitve, ki bi jih NSKS izpeljal s pomočjo katastra, so volitve (novega) predsedstva NSKS.
3. Narodni kataster ali spisek pomeni uveljavljanje priznavalnega principa – natančno takega, kakršnega že vsa leta zahtevajo nemškonacionalni krogi in katerega smo Slovenci vedno odklanjali.
4. Ne smemo pozabiti, da bi se za tak narodni kataster moral spremeniti zakon, ki govori o priznavalnem principu. To pa poleg ZSO odklanja tudi vseh ostalih pet uradno priznanih majšin v Avstriji.

Priznavalnega principa ni mogoče uveljavljati samo polovično – toliko, kolikor je vseh Narodnemu svetu. V primeru državne potrditve takega principa se lahko zgodi, da bodo vse uradne institucije dežele in države priznavale podpore manjšini v sorazmerni višini z vpisanimi v narodni kataster.

V primeru potrditve priznavalnega principa je ogroženo predvsem dvojezično šolstvo. Po členu 7 Državne pogodbe imajo pravico do dvojezičnega šolanja samo pripadniki manjšine. Ker je preverjanje narodnosti v Avstriji z zakonom nedopustno, je doslej lahko vpisal svoje otroke v dvojezično šolo vsak. S priznavalnim principom se to spremeni. Gonja KHD proti slovenščini v cerkvi bi imela možnost uspeha.

Namen NSKS, ki želi po lastnih besedah „opraviti s tistimi, katerim je čas odklenal“, je agresiven predvsem navznotraj in na vsak način slabi demokratično sestavo majšine. Ne upošteva dejstva, da naroda ali pa narodnosti ni mogoče spraviti ideološko pod en klobuk.

Kljub mogočnim besedam o „skupnem zastopstvu“ Narodni svet do danes ni povedal, na kakšen način bi rad take volitve izpeljal. Gre mu predvsem za (finančno) oslabitev Zveze slovenskih organizacij, kakor je že poskušal (brezuspšno) storiti preko sosveta.

Prav gotovo ne nazadnje pa bi vsak volilni boj, ki bi bil nujen pred takimi „volitvami“, krepko razdvojil podeželje in škodoval predvsem

kulturno-prosvetnemu delu po družtvih.

Razprtje med osrednjima organizacijama so izključno ideološkega značaja. NSKS zagovarja konservativno manjšinsko politiko, ki je popolnoma v nasprotju z vsemi sodobnimi tokovi in urejanji manjšinske problematike po Evropi in sili v samoizbrani geto.

ZSO se s svojimi načeli o sožitju vedno bolj odpira v smislu evropske integracije, v smislu enakopravnosti in obvezovanja večinskega naroda v odgovornosti do manjšin. S tem načeli je našla ZSO tudi pogovornega partnerja v Evropskem svetu.

Vsako poenotenje in regi-

striranje manjšine bi koristilo samo nemškonacionalnim silam, ki bi vsako registriranje manjšine samo pozdravile.

ZSO akceptira idološko raznolikost med manjšino – enako pričakuje od Narodnega sveta.

ZSO se zavzema za novelizacijo manjšinskega zakona, vendar ne v smislu nazadnjaštva. Novelizacija mora iti v smer enakopravnosti jezika in kulture, ne pa v izoliranost. „Samoodločanje“ je iluzija, rešitve so mogoče samo v skupnih prizadevanjih večine in manjšine.

Zveza slovenskih žena vas vljudno vabi

na dvodnevni seminar v Medijske toplice v Izlake, v soboto, 13., in nedeljo 14., novembra 1993

o vprašanjih, ki zadevajo predvsem ženske kot pripadnice manjšine.

Uvodni referat: mag. Marija Jurić-Pahor: „Kdo sem – kaj želim?“

Nadaljevanje seminarja v krožkih:

- a) ženska in narodna identiteta
- b) vloga in pomen ženskih organizacij
- c) razlika med generacijami

Da bomo olajšale udeležbo na seminarju, bomo organizirale prevoz z avtobusom in varstvo otrok. Vsaka udeleženka prispeva 300 šil. za prevoz, ostale stroške prevzame Zveza slovenskih žena.

Prijave sprejema ZSZ (tel.: 0463/514300/40)

Odhod avtobusov:

- ob 7.00 iz Dobrle vasi – avtopodjetje Sienčnik
- ob 7.15 iz Škocijana – avtobusna postaja
- ob 8.00 iz Celovca – avtobusna postaja pri kolodvoru
- ob 8.20 iz Borovelj – parkirišče Konsum

Ludvik Ogris in Franc Kukovica 60-letnika

Te dni sta praznovala svoj 60. življenjski jubilej Ludvik Ogris z Radiš in Franc Kukovica iz Žitare vasi. Ludvik Ogris je bil do združitve občin leta 1974 župan Radiš, nato pa občinski odbornik na listi SPÖ v Žrelcu, kjer še danes opravlja funkcijo v predstojništvu občine. Ogris je aktiven na kulturnem in na

narodnopolitičnem področju. Dolga leta je bil predsednik SPD „Radiše“ in podpredsednik ZSO. Kot odbornik ZSO in član Delovne skupnosti narodnosti v SPÖ je še danes aktivno vključen v narodnopolitično delo.

Franc Kukovica, ravnatelj ljudske šole v Žitari vasi, se udeležuje tako na kulturnem, narodnopolitičnem kot tudi na strokovno pedagoškem področju. Bil je občinski odbornik EL in Žitari vasi, aktivno sodeluje pri SPD „Trta“, predvsem pa je delaven na pedagoškem področju. Na njegovo pobudo je bilo ustanovljeno društvo dvojezičnih učiteljev, kateremu od ustanovitve naprej predseduje. To društvo je oblikovalo pomembna strokovna stališča v vprašanju dvojezičnega šolstva na Koroškem. Kukovica je s

svojimi kolegi in svojo soprogo Slavko izdelal vrsto dvojezičnih učnih pripomočkov in tako prispeval k izboljšanju dvojezične pedagogike in didaktike na Koroškem.

Obema jubilentoma iskreno čestitamo k življenjskemu jubileju in jima želimo še mnogo ustvarjalnih let!

Ludvik Ogris

Franc Kukovica

Izjava SPZ – Proti politizaciji kulturnih društev

Večletni prepir o tem če sta slovenski osrednji organizaciji legitimni zastopniki koroških Slovencev, je kulturni dialog znotraj manjšine bolj škodil kot koristil. Normalne pogovorne kulture ni več. Stališča so znana, polemike postajajo dolgočasne in nezanimive, zaupanje v politiko pa je močno padlo. Kot neke vrste kompenzacija za neuspehe na političnem področju pa beležimo še kar lep razcvet kulturnega ustvarjanja. Morda to ni samo kompenzacija, je pa gotovo nekaj, kar lahko imenujemo pozitiven kulturni razvoj.

Kulturna društva so kljub politični krizi znotraj manjšine tista struktura, ki zajamejo največ ljudi in ki od vseh slovenskih struktur najbolj funkcionirajo. Prav gotovo funkcionirajo zato, ker se posvečajo izrecno kulturnim nalogam in ker politične spletke (še) ne segajo neposredno v kulturne dejavnosti. Društva se hvalabogu opredeljujejo za kulturne programe in v glavnem ne dopuščajo, da bi se posamezniki v kulturnih društvih morali politično opredeljevati. Strankarsko-politične opcije in pa v trenutku aktualno vprašanje „skupnega demokratičnega zastopstva koroških Slovencev“ pa so vprašanja, pri katerih se ljudje odločajo po političnih, ideoloških in drugih kriterijih. Taka opredelitev pa je stvar osebne svobode posameznika. Popraševanje o

tem, če so koroški Slovenci za skupno narodno zastopstvo, je sporno politično vprašanje, ki je znotraj manjšine ustvarilo tako vzdušje, da ni več kulture demokratičnega dialoga. In če bi to vprašanje postalo predmet razprav v kulturnih društvih, si lahko predstavljamo, kaj bi to pomenilo za kulturno delovanje. Brez dvoma bi kulturno delo ohromilo v imenu političnih bojev. Kulturne organizacije in kulturna društva nimajo nobenih kompetenc, da bi sodelovala pri ustvarjanju (novih) notranjemanjšinskih političnih struktur. Izvoljeni funkcionarji kulturnih društev imajo legitimacije za opravljanje dela, kakor ga predpisujejo statuti, nimajo pa legitimacije, da bi zupanje svojega članstva zlorabljali v politične namene. Društveni statuti jasno govorijo o dolžnosti za ohranitev in razvoj slovenske kulture, nikakor pa ne dajejo legitimacije, da bi odločali o „skupnem demokratičnem zastopstvu koroških Slovencev“. To govori proti naravi kulture, ki se ne more in ne sme ravnati po direktivah politične volje. Začuden smo, da pri iniciativi o povpraševanju za „skupno demokratično zastopstvo koroških Slovencev“ sodeluje tudi Krščanska kulturna zveza. Naj mar to pomeni, da bo Krščanska kulturna zveza začela prepričevati društvene funkcionarje o tem, da bodo oddali svoj glas za „skupno narodno zastopstvo“?

Petdesetletnica smrti Josipa Lavtizarja

Letos mineva petdeset let, odkar so 20. novembra 1943 k večnemu počitku v Ratečah položili duhovnika, pisatelja, zgodovinarja, skladatelja, potopisca in planinca Josipa Lavtizarja, ki je kot župnik 47 let služboval in vsestransko deloval v Ratečah.

Rojen je bil 12. decembra 1851 v Kranjski gori, kot duhovnik je služboval po gorenjskih župnijah, najdlje pa se je zadržal prav v Ratečah, kjer je kot 92-leten starček tudi umrl. Ob petdesetletnici Lavtizarjeve

smrti sta krajevna skupnost Rateče in rateška župnija pripravili tridnevno slovesnost.

Osrednja slovesnost je bila v nedeljo, 17. oktobra, pred cerkvijo Sv. duha v Ratečah, kjer je potekala maša na prostem. Vodil jo je škof magister Lojze Uran, zaradi slabega vremena pa so morali mašo nadaljevati v cerkvi. Udeležili so se je slovenski zunanji minister Lojze Peterle, dr. Peter Vencelj, številni duhovniki iz Slovenije in zamejstva ter številno občinstvo. **Lojze Kerštan**

Spominsko obeležje je blagoslovil škof magister Lojze Uran

Osrednji koncert SPZ

Moški pevski zbor Srečko Kosovel iz Ajdovščine

Pevski zbor, ki nosi ime po velikem primorskem pesniku Srečku Kosovelu, je imel svoj prvi koncert 14. septembra 1944 v Bariju-Italija. To je bil zbor, sestavljen pretežno iz primorskih Slovencev, ki so se po razpadu Italije znašli v zavezniških taboriščih. Zbor je v prvih letih po 2. svetovni vojni gostoval po evropskih mestih in tako ponesel v svet slavo in sloves slovenske kulture in pesem po številu majhnega, toda ponosnega in upornega naroda. Iz tega obdobja naj omenimo le izjemno uspešen nastop leta

1946 na konferenci zunanjih ministrov v Parizu, kjer se je odločalo o narodnostnih mejah.

Tradicije tega zbora nadaljuje sedanji pevski zbor, ki nosi to ime od 1965 leta na temeljih zbora LIPA v Ajdovščini, ki je pričel z aktivnim delom že v letu 1946/47. Strma in uspešna pot navzgor je tlakovana z mnogimi velikimi uspehi, saj se je zbor udeležil številnih tekmovanj v nacionalnem prostoru, pa tudi na mednarodni ravni. Doslej je prejel pet zlatih in tri srebrne pla-

Moški pevski zbor Srečko Kosovel bo nastopil v nedeljo v Celovcu

Prva nagrada za Kristijana Filipiča in Silke Ronijak v Leobnu

Leoben, 23. oktobra

Uresničile so se želje in upravičena pričakovanja vseh, ki smo v soboto, 16. oktobra, v ljudski šoli v Bilčovsu poslušali koncert domačina flautista Kristijana Filipiča in njegove kolegice Silke Ronijak iz deželne konzervatorije, kot generalke za 13. zvezno tekmovanje Jugend musiziert v Leobnu. V petek, 22. oktobra, sta v prostorih Rudarske univerze v Leobnu premagala vse svoje tekmece in postala avstrijska državna prvaka.

Kristijan Filipič se je s sedmimi leti vpisal v slovensko glasbeno šolo v Bilčovsu in se najprej eno leto učil pri Ivanu Jenku kljunasto flauto, nato pa osem let kljunasto in prečno flauto pri prof. Lovru Sodji. Na kljunasti flauti je bodisi solo, v duu z bratom Hanzijem ali celo v triu še s sestro Ursulo nastopal po Koroški in tekmoval v Sloveniji. Prizadevni starši so jim ves čas pomagali in jih vozili na razne nastope. Uspehi so se stopnjevali, dokler ni Kristijan 1. 1988 na deželnem tekmovanju Koroške kot prvi učenec slovenske glasbene šole dosegel na prečni flauti I. nagrado (absolutnih 12 točk). Po odhodu na Konzervatorij so se uspehi nadaljevali, z njemu lastno muzikalnostjo in trmo je dosegel še tri prve nagrade na deželnih tekmovanjih Koroške.

Vse te preizkušnje so mu utrjevale znanje in samozavest, ki mu je pomagala, da sta skupaj s kolegico Silke premagala še zadnjo stopničko in dosegla v Leobnu najvišje av-

strijsko priznanje za mlade glasbenike. Po zmagi sta ob spremljavi simfoničnega orkestra nastopila še pred številnimi avstrijskimi dirigenti, ki so izbirali soliste za nastope z avstrijskimi poklicnimi orkestri. Rezultati še niso znani, vendar pričakujeta vabila. Njun nastop na koncertu nagrajencev tekmovanja v soboto, 23. oktobra zvečer, v veliki dvorani Rudarske univerze v družbi najboljših avstrijskih glasbenikov, je bil – ob klavirski spremljavi njunega učitelja prof. Johannes Kalkreutha – istočasno tudi edini nastop koroških glasbenikov. Ponovno

kate na nacionalnih tekmovanjih, bil je zmagovalac na mednarodnem tekmovanju v Gorici (Italija) in v Haagu (Nizozemska). Bil je tudi med zmagovalci na tekmovanju v Debrecenu (Madžarska) in Varni (Bolgarija). Zbor je imel koncertne turnee po Italiji, Franciji, Poljski, Češkoslovaški, Avstriji.

Med številnimi nagradami in priznanji, ki jih je prejel, naj posebej omenimo „Gallusovo plaketo“, najvišje nacionalno priznanje za uspehe na glasbenem področju.

MPZ „Srečko Kosovel“ je na mednarodnem tekmovanju v Mariboru leta 1992 osvojil med moškimi zbori prvo mesto in s tem potrdil vodilno mesto med moškimi pevskimi zbori v Sloveniji.

Repertoar zbora obsega skladbe vseh številnih obdobij, tako domačih kot tudi tujih skladateljev. Zbor tudi obvlada bogat repertoar domoljubnih in narodnih pesmi.

Zbor, ki ga od leta 1962 vodi priznani pevovodja Klavdij Kolosini, sedaj šteje 43 pevcev in se je v zadnjih letih precej pomladil, kar zagotavlja nadaljevanje tradicije te poznane in priznane kulturne skupine.

Nagrajenca Silke Ronijak in Kristijan Filipič

Jezik je duša

JANKO MESSNER

Ne kontaktirajmo nikogar, za božjo voljo!

Spoštovani gospod dipl. trg. J. Habernik, was ich (Slov. vestnik str. 7. 13.10.) gelesen, hat mich nicht entrüstet. Z „gospodom tovarišem“ ste prevladno mahnili mimo: zame ne pride v poštev ne „gospod“, ki mi že davno preseda, toliko bolj, ker se odlično prilega kravatarjem in metuljčkarjem v bančnih ustanovah, „gospod tovariš“ tudi ne, saj ta s posmehom poimenuje komunista, ki to nikoli ni bil, „tovariš“ (starodavno častljiva koroška beseda!) pa že sploh ne, dokler se z vami, gospod poslovodja Zveze, ne srečam tovariško v skupni skrbi za pravilno prevedena reklamna besedila.

Veseli me, da redno berete moje jezikovne nasvete v SV, čeprav z njimi bralcem tudi svoje politične nazore vcepljam. Pravite, da je prevod nemškega teksta firme Eurocard v slovenščino res slab, to pomeni zanič ali po domače za en drek. To pa pomeni, da smrdi! Motite se torej, da smrdijo moje nedolžne muhe, če pa jih v rojih privlači ta smrdišča prevod, da se bog usmili. Je to logično, razumljivo? Prav.

Zahvalim za potrpljenje, da sem vam lahko vcepil ta svoj „politični nazor“.

Zahvalim tudi, da imam o arhitekturi vašega novega bančnega poslojja lahko svoje negativno mnenje, ali da se to skrpučalo večini celovških Slovencev „dopade“, mi prav nič ni p o g o d u, mi prav nič ni p o v o l j i, mi nikakor ni v š e č, saj je ta kalk, dobesečen prevod nemškega „gefallen“, na zatožni klopi že iz Levstikovih časov! Res pa je, da se je zakoreninil v pogovorni slovenščini, celo v ljudski pesmi ga srečujemo (kako se ti meni dopadeš, o ja, dopadeš!), to pa še ne pomeni, da ga je treba zasidirati tudi v knjižni slovenščini. Naravnost za uho pa te počí jezikovni barbarizem, češ direktor Eurocarda je Posojilnico „kontaktiral“! Že če bi bil z njo v kontakt stopil, bi se slišalo nekako tako, kakor da je v lužo stopil, namesto da bi bil Posojilnico o b i s k a l zaradi sodelovanja, stopil z njo v zvezo, v stik; se z njo povezoval, z njostik navezal ipd, kajti kakor je npr. nepotrebna tujka intervju, intervjuvati koga, je nepotreben tudi kontakt! Pod kaznijo prepovedan pa bi moral biti glagol „kontaktirati“. Ali veste, da francoski publicisti globo plačujejo, če se pregrešijo zoper odločbo o prepovedanih angleških tujkah? Temu pravi svet jezikovna kultura. Med nami pa, ki nas je samo še peščica, moraš na barikade v obrambo kake uboge kozje ali plezalne steze! Ali pa meni nič tebi nič preveličujejo torej pomen in te abrakadabra izenačijo s Svetim očetom v Rimu, čeprav si za kontracepcijo v nerazvitih deželah, ne pa proti njej! Oprostite, gospod poslovodja, upam, da sem vam vcepil tudi ta prepotrebni politični nazor enkrat za vselej! Že gospod dvorni svetnik z Janežičevega trga v Celovcu me je nedavno iz neprevidne prijaznosti posadil na prevzvišeno sveto stolico v Rimu.

Čudno je to že: tak pohvaljen cerkoven Marijin narod, pa ti – ko da ni nič – dopušča takšne sramotne zafrkavanje svojega božjega zastopnika na zemlji! Vedi si ga bog, kaj bo iz tega... Prejkone še več iz njegove cerkve. Vendar brez moje krivde.

P.S. Preden mi boste nakazali honorar na račun, ki ga imam pri vaši Zvezi („Koroška solidarnost z Nikakragvo“), mi – prosim – sporočite, ali že visijo novi plakati z mojim popravljenim besedilom.

† Hanzej Leitgeb – Janez Brešan

Hanzej Leitgeb je bil narodnopolitično in kulturno prebujen človek. 20. januarja t. l. je objavil TANGO v Celovcu na celi 2. strani njegovo reportažo v spomin šmihelskega kaplana Antona Kuteja, ubitega in sežganega v Dachau, ker ni hotel vzeti Hitlerjeve puške v roke. Hanzeju je bilo hudo, da na šmihelski cerkvi ali na britofu nikjer ni imena tega Jägerstätterja koroških Slovencev.

Zadnjo soboto pa smo njega pokopali na tem britofu. In je v njegov spomin „slovenska pesem zadonela zadnjikrat, preden ga objel je groba hlad...“ Rahlo. Ubrano. Prizadeto. Prazniško. Saj je doživel samo 63 pomladi in so otroci Kristijan, Marija in Silvija še mladi. Čeprav žalujejo za njim tudi že trije vnuki.

Njegov pravi prvi dom pa ni ne v Šmihelu ne v Breški vasi, ampak v mojem Dobu: Tudi ta je imel iz davnih stoletij že svojega Likeba, krčmarja-vinotoka – lit-geba, vinodajalca, ki je stari nemški dolgi „i“ spremenil v dvoglasni „ei“, v Leit-geba, v našem jeziku pa se je (kot kulturna izposojenka) ohranil, kakor npr. tudi v likofu (Leikauf), pijači ob sklepu kake pogodbe ali kupčije. Očetu pokojnega Hanzeja – Francu Leitgebu, krčmarju in kmetovalcu v naši vasi, so se narodili štirje: Lizika, zdaj učiteljica-karmeličanka, in Francej, arhitekt, oba živeča na Dunaju, Marija, ki smo jo klicali Mic, pa Hanzej ta mlajši, naš spoštovani pokojnik, šmihelski mizarski mojster in čebelar-novator.

Lizike pa Franceja se spominjam še iz otroških let, saj se je Francej rodil, ko sem jaz jel hoditi v ljudsko šolo na Humcu. Moja mati Ivana je rada brala, kadar je le utegnila, Likeb pa je knjige iz pliberskega Prosvetnega društva v nahrbtniku domov nosil in se vanje potapljal. Kaj boš knjige jedel, ko boš lačen? ga je Karal njegov oče, pokojnikov dedek, a vse zaman, pozabljal je na oralo in vile in to v tistih hudih letih gospodarske krize, ki jo je Evropi poklonil ameriški kapitalizem. In hipoteka na posestvu je čedalje huje pritiskala in Likeba slačila. A ko se je dokončno „spufal“, pravijo, glej pesniško dušo njegovo! se je vzdignil v letalo nad plibersko polje, da bi za slovo od Doba še od zgoraj videl svoj nekdanji grunt!

Kakšen simpatičen fant! Bili so v vasi, ki so se zgražali nad njegovo brezskrbnostjo, jaz pa sem ga zmeraj občudoval. Zaradi knjig, ki jih je iz Pliberka v Dob prinašal in kdaj tudi mojo mater nanje opozarjal. In ki je 30 let pozneje ponje nodil v celovško Schüttgasse 5, k meni, ki sem tam prenašal sedem hudih let brez dela, naravnost iz Kmetijske zbornice, kjer je imel kot načelnik vse koroško mlekarstvo na skrbi. Čez sedem let vse prav pri-

de. Posebno knjige, ki jih je človek v življenju kdaj požrl in si iz njih obzorje širil. Kakšne pa imaš danes dohodke, Franc? – Veš, Janko, zdaj mi pa prav dobro gre, tako da lahko dostojno živimo in otroci lahko študirajo... Pa ti, ki te ne pustijo v šolo? – Neki dan se bo pa menda ja tudi tebi na boljše obrnilo... Popil je kavo, vtaknil Ivana Tavčarja Visoško kroniko in 4000 v aktovko in že odjadral po stopnišču navzgor iz našega kletnega bivališča. A ko sem za njim pospravil skodelico z mize, so ležali pod njo trije avstrijski stotaki.

Tako je v tisti prežalostni temotni luknji Mohorjeve hiše ravnal z menoj samo še moj brat Štefej.

Toda naj se vrnem nazaj v Dob: v letu, ko je Hitler v Nemčiji segel s svojimi kremplji

Pokojni Hanzej Leitgeb

po oblasti, se je Likebova družina s culami v rokah iz naše vasi odselila s trebuhu za kruhki v Slovenijo. Tam je služboval že Francev brat Anej kot carinar, ali atej Franci tam ni mogel najti nobenega dela. Po dveh letih se je z družinico vrnil na Koroško – v Breško vas k Simonu, v veliko uboštvo.

Nekega dne ga je vzdignilo: od bivanjskega strahu in nemara od sramu pred sosedi je zapustil družino in odšel v svet, nihče ni vedel, kam. Za skorajda sedem let. Matitrpinka je zdaj za živež otrokom po dneh hodila, sosedom zemljo kopala in plela, po večerih zanje pri petrolejki šivali in likala...

A glej, Franc Leitgeb je lepega dne, da, resnično lepega dne od mrtvih vstal. Sredi vojske je mati s Poljskega od njega pismo prejela. V njem jo je odpuščanja prosil, da je njej sami otroke prepustil, a zdaj da dela kot upravitelj na nekem veleposestvu in dan na dan po njej hrepeni in po otrocih in da ne bo prišel praznih rok, če ga še sprejmejo.

V Mariboru 28. Borštnikovo srečanje

Od srede, 20.10., pa do konca preteklega tedna je v Mariboru potekalo največje in najbolj reprezentativno srečanje slovenskih poklicnih gledališč, imenovano po igralcu in utemeljitelju slovenskega poklicnega gledališča Ignacu Borštniku. Srečanje je predvsem

In kaj je storila mati? Ta junaška žena, lepa kakor Cankarjeva mati, je njegovo pismo na prsi pritiskala in mu s prvo pošto sporočila, kako neizmerno se družina veseli, da je še živ, pa da ga nestrpnost čaka tam v nicini pod starodavno Peco...

Koroška ljubezen. Velikodušna... Vztrajanje v veri v človeka, kljub njegovim zablodam. Kmečko-aristokratska drža, bi človek lahko dejal, plemenitost duha, ki se v teh zrastnih, lepih Likebovih ljudeh deduje iz roda v rod.

No, in iz takšnega testa je bil tudi pokojni Hanzej. Celovškemu slovenskemu (!) odvetniku je bil na njegovo prošnjo na „črno“ naredil vhod v njegovo vilo, pa nikoli ni videl plačila ne za material ne za delo. Veš, Janko, sva pa v avtu z ženo čakala, čakala nanj, da nama bo prinesel obečani denar iz banke, tam v Paulitschevi ulici, ga ni bilo pa ni bilo, je pa ona dejala, Hanzej, čuj, vešda ne bova zdaj še prosjčila za tvoj zaslužek, odpeljiva se, morebiti ga bo pa sram. Pa ga ni bilo. Obrisal sem se pod nosom za tista dva tisočaka. Takega naprednega voditelja nam je bog dal!

Tako mi je pripovedoval letos na dan svetih treh kraljev, ko je prišel zadel Antona Kuteja k meni v Osojnicco... Prosim te, Janko, pomagaj, da se ta naš upornik nacizmu vrne v našo zavest. – Ni me treba prositi, Hanzej, hvaležen ti moram biti za pobudo...

Tako sva se po dolgih letih srečala v žalostnem premišljevanju o našem pokopanem zgodovinskem spominu, o naši zgubljeni srčni kulturi... Hanzej, obljubim, da ti bom pomagal, dokler da bo Anton Kutej imel v Šmihelu spomenik ali vsaj spominsko ploščo. Odšel je, pomirjen, zaznamovan s hudo boleznijo. Nisva se več videla. Obljuba pa dela dolg.

Pred nekaj meseci sem prosil Stanka Vautija, da je v pliberski Hranilnici odprl konto za izdelavo spominske plošče Anton Kuteju v Šmihelu. Številka računa, kamor njegovi krščanski antinacistični somišljeniki lahko nakažejo svoj prispevek Bančna št.: 39117, Kto. št. 10070-37450. S to ploščo bo živel tudi spomin na Hanzeja Leitgeba.

Naj v miru počiva.

Janko Messner

Glasbena šola na Koroškem

Vpis v šolskem letu 1993/94

Klavir:	128 uč.
Orgle:	7 uč.
Violina:	10 uč.
Violončelo:	2 uč.
Kitara:	58 uč.
Citre:	10 uč.
Kljunasta flavta:	62 uč.
Prečna flavta:	18 uč.
Klarinet:	6 uč.
Saksofon:	5 uč.
Trobenta:	11 uč.
Klav. harmonika:	23 uč.
Diat. harmonika:	10 uč.
Solopetje:	11 uč.
Tolkala:	6 uč.
Zborovodska šola:	4 uč.

Skupno: 371 uč.

Mala glasbena šola – Orffov instrumentarij z gibom in petjem – oddelki v vrtcih „Naš otrok“ (Mohorjeva) in Mladinski dom/skupno 24 otrok.

OBVESTILO

Seminar ARGE-Region
Kultur in SPZ,
ki je bil napovedan
od 5. – 7. 11. 1993
v stari šoli v Šentjažu,
je preložen na
vigredni termin.

Datum	Kraj	PRIREDITVE	Prireditelj
Sobota, 6. 11.	v gostilni na Muli v Rožku	Koncert in folklorni večer Nastopajo: pevci in folkloristi iz Bohinja, tercet iz Grabštajna in Podhumški kvartet	(KD „Peter Markovič“)
Sobota, 6. 11.	izlet	Izlet v Novo gorico in okolico Prijava in inf. na tel. 0 42 36/20 76, g. P. Grilliz	
Sobota, 6. 11. 20.00	v Celovcu	Praizvedba Plesnega teatra IKARUS „Strömung“? hommage na Ingeborg Bachmann. Koprodukcija s celovskim mestnim gledališčem. Inscenacija: Zdravko Haderlap	Ikarus
Nedelja, 7. 11. 14.30	v Domu glasbe v Celovcu	Osrednji koncert Slovenske prosvetne zveze (gl. str. 1)	
Ponedeljek, 8. 11. 19.00	v stari šoli v Svečah	Zdravstveno predavanje Naši zobje“; predava dr. Mihael Weber	SPD „Kočna“
Sreda, 10. 11. 19.30	pri Miklavžu v Bilčovsu	Informativni sestavek ZSO	ZSO
Četrtek, 11. 11. 19.30	v prostorih Posojilnice Pilberk	Informativni sestavek ZSO	ZSO
Sobota, 13. 11. 19.30	v farni dvorani v Šentjakobu	Premiera muzikla „Zajčji festival“ (James Krüss) Režija: Gordana Schmidt, glasba: Edi Oraže, Hanzi Sticker	SPD Rož, Katoliška mladina
Sob. in ned., 12. in 13. 11.	izlake	Seminar Zveze slovenskih žena Prijava g. Kokot. 0 46 3/51 43 00-40	ZSŽ
Nedelja, 28. 11. 9.30	v kulturnem domu v Dobri vasi	Redni občni zbor SPD „Srce“	SPD

RAZSTAVE

TINJE

– Dom v Tinjah – razstava slik Jožice Serafin – olje in akril

SINČA VAS

– Grad Žirovnica (Wasserhofen) – 5. 11. ob 19.00 otvoritev razstave Switbert Lobisser – nad 600 del – slike in lesorezi

BOROVLJE

– Galerija Holzer – razstava del 50 koroških umetnikov

BELJAK

– Galerija Holzer – razstava del Angelike Kaufmann

Kmečka izobraževalna skupnost (KIS) vabi na celodnevno ekskurzijo pod geslom

Kako si kmetje / kmetice zagotovijo bodočnost

Kmečke iniciative v Ziljski dolini, Lesachtalu in na vzhodnem Tirolskem:

- ogled hleva za prosto rejo govedi na kmetiji blizu Šmohorja
- „St. Danieler G'schäft“: oskrba bližnje okolice s kmečkim i pridelki
- kmečke iniciative v Lesachtalu („Lesachtaler Lamm“, kmečka umetna obrt)
- „Innervillgratner Natur“: razvoj gorske regije s pomočjo prepletenosti kmetijstva, kulture in turizma

Termin: sobota, 13. november 1993

Prijave: najkasneje do 8. 11. '93 na naslov: KIS, Dr. Joško Tischler Park 1, 9020 Celovec, Tel.: 0463/3824 38.

OBZORNİK

Jože Rovšek

Evropska unija namesto Evropske skupnosti

Bruselj – 1. november pomeni veliko ločnico v razvoju evropske integracije. Tega dne je namreč začela veljati maastrichtska pogodba, ki med drugim določa poimenovanje Evropske skupnosti v Evropsko unijo (EU). To pomeni, da bodo njene članice, čeprav z desetmesečno zamudo, skušale uresničiti načelo skupne zunanje, notranje in varnostne politike. S 1. januarjem 1994 pa naj bi začela veljati druga integracijska stopnja, to je gospodarska in denarna unija. Vzroki za desetmesečno zamudo oklica Evropske unije so bili referendumski v posameznih državah-članicah in pri-

zivi na ustavna sodišča, s katerimi je bilo treba razčistiti pravno veljavnost maastrichtske pogodbe. Zadnje težave pri rojstvu Evropske unije so pred dnevi odpravili predsedniki in šefi vlad članic na posebnem vrhu v Bruslju. Tam so sprejeli tudi važno odločitev, da bo Frankfurt in ne London sedež Evropskega monetarnega instituta (EMI). Najkasneje leta 1999 naj bi EU dobila enotno valuto, to je ecu. Največji izziv za Evropsko unijo je in ostane oživitev gospodarstva in s tem povezana zaskrbljujoča porast brezposelnosti v industrijsko visoko razvitih zahodnoevropskih državah.

Izraelski naseljenci proti sporazumu s PLO

Jeruzalem – Mirovnega sporazuma med Izraelom in Palestinci, ki je bil podpisan 13. septembra v Washingtonu, ne osporavajo samo radikalne in verško-fanatične palestinske organizacije, kot so to Hamas in „Sveta islamska vojna“, ki so ubili že nekaj Izraelcev, temveč tudi Izraelci, ki so se naselili na zasedenih ozemljih v Gazi in na Zahodnem Bregu Jordana (Westbank). Izraelski naseljenci protestirajo predvsem proti načrtovanemu umiku izraelskih čet in vzpostavitvi palestinske policije in uprave, ki bi bili potem

tudi zanje pristojni. V znak svojega protesta so na številnih križiščih postavili cestne barikade in oklicali celo „izraelsko intifado“. Medtem se Izraelci in Palestinci že zelo konkretno dogovarjajo o umiku izraelskih čet in o palestinski samoupravi. Tako je Izrael predlagal umik svojih čet iz begunskih taborišč in centrov palestinskih mest, obdržal pa bi jih ob obali, ob judovskih naseljih in ulicah, ki do njih vodijo. V zatišju mirovnega sporazuma prihaja tudi do vse češčih srečanj med izraelskimi in arabskimi poslovniki.

Spet krvava bera na Severnem Irskem

Belfast – Komaj dober teden po bombnem napadu teroristične katoliške Irske republikanske armade (IRA) na sedež protestantske teroristične skupine Ulster Freedom Fighters v Belfastu, pri katerem je umrlo deset ljudi, so protestanti udarili nazaj. V mestu Greysteel so maskiranci napadli katoliško gostilno, v kateri so se ta zvečer zabavali tudi protestanti, in začeli streljati vseppek po gostih.

Bera tega atentata je bila grozna, sedem oseb je obležalo mrtvih. Kmalu zatem je IRA javila, da je smrtonosno ranila nekega policista. Špirala nasilja, maščevanja in krvavih obračunov med vojaškimi in terorističnimi formacijami katoličanov in protestantov na Severnem Irskem je samo letos zahtevala že 74 človeških življenj. Vsega skupaj je v tej irski državljanski vojni umrlo že nekaj tisoč ljudi.

Bosna – Nova pogajanja in novi zločini

Sarajevo – Nova mirovna konferenca o Jugoslaviji odnosno o Bosni slej ko prej visi v zraku. Sopredsednik mirovne konference, Norvežan Stoltenberg je v Beogradu dejal, da brez zagotovila za njen uspeh konference ne bo. V bistvu gre za približno 3 odstotke spornega ozemlja, ki ga muslimani zahtevajo zase, a ga Srbi in Hrvati ne odstopijo. Medtem se boji nadaljujejo in se kopičijo novice o pomorih civilistov in vojnih ujetnikov. Po genocidu, ki so ga Hrvati zagrešili nad Muslimani v vasi Stupni Do, so po informacijah Združenih narodov pri Bugojnem v zahodni Bosni pobili Muslimani devetnajst hrvaških vojakov, ki so menda zbežali iz ujetniškega tabora.

V strahu pred novimi pokoli bežijo Muslimani iz hrvaško zasedenega mesta Vareš, vanj pa prihajajo Hrvati iz okolišnih vasic, ki so zbežali pred muslimansko vojsko. Bosanski pred-

sednik Alija Izetbegović je očitno le pripravljen, se pogajati s predstavniki muslimanske enklave v Bihaču na severozapadu Bosne. Njen predsednik Fikret Abdić je, da bi obvaroval enklavo pred vojno viho in etničnim čiščenjem, pred dnevi podpisal mirovno pogodbo tako s Srbi kot tudi s Hrvati. Zaradi tega mu je bosansko predsedstvo očitalo izdajstvo in mu grozilo s posegom bosanske vojske. Že sedaj svari človekoljubne in karitativne organizacije ter predstavniki Združenih narodov pred tem, da morda na desetisoče Bosancev in beguncev ne bo preživel prihodnje, druge vojne zime.

Med tistimi, ki jih je 18-mesečna vojna vihra v Bosni in Hercegovini najbolj prizadelja, so Romi. Sedaj nikamor ne sodijo, nihče se ne bori zanje ali varuje njihove interese. Pred vojno je v Bosni živelo nad 80 tisoč Romov.

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKÉ ODDAJE

18.10-19.00

Sreda, 3. 11. Glasbena sredo.

Večerna 21.05 – 22.00 -Večer slovenskih popevk.

Četrtek, 4. 11. Rož – Podjuna – Zilja

Petek, 5. 11. Kulturni magazin

Sobota, 6. 11. Od pesmi do pesmi – od srca do srca

Nedelja, 7. 11.

6.30–7.00 Dobro jutro na Koroškem – Duhovna misel

(žpk. Jurij Buch)

18.10–19.00 Dogodki in odmevi

Ponedeljek, 8. 11. Svoboda v raznolikosti? Kongres narodnosti v Evropi.

Torek, 9. 11. Enotnost v raznolikosti? Demokratizacija osrednjih struktur kor. Slov. Razpravlja dr. M. Grilc in dr. M. Sturm.

JANKO MESSNER:

Ideje niso krive, če se umažejo v rokah sleparjev

(Za Prežihovo stoletnico rojstva, s simpozija pri Rimskem vrelcu 17. in 18. sep. 1993)

Nadaljevanje

Dragi tovariš Janez, v višegrednem vabilu na današnji simpozij pišeš: „Rad bi, da bi referati kar le mogoče dokazali, da Voranc živi kot pisatelj zaradi svojih pisateljskih kvalitativ ... Rad bi, da bi referenti nanizali kar največ dokazov tistih kvalitativ, ki določajo estetsko in zato tudi življenjsko moč Prežihovega umetniškega dela ...“ In po tem povedanem me še posebej – čisto sušnikovski prebrisano – izzivaš: „Prepričan sem, da lahko udeležencem simpozija poveš nekaj, česar jim nihče drug ne more povedati, pa bo vendarle tudi neločljivo povezano s Prežihom, ki naj bi bil na simpoziju edini cilj vse naše pozornosti ...“

Dragi Janez, ne morem ti pomagati, spet si se z vabilom na moj naslov osmodil. Nič hudega, tisti čas je očitno mimo, da bi si z njim lahko prste osmodil ... Zasledujem razvoj stvari v Republiki Sloveniji, se pravi njihov zastoj. Ne delaš prav, da Prežih-komunista za

stoletnico njegovega rojstva ne vidiš rad na odru tega simpozija. Kakor jaz vem, veš tudi ti, da je vsakogar jezik vsakomur duša. Voranc je bil socialni revolucionar svojega ljudstva in svetovnega proletariata, posnemanja vreden komunista, zato je bil njegov odnos do besede, do literarne in politične besede – ko da se pri pisatelju njegovega formata ti dve sploh dasta ločiti! – njegova v e s t. Vse, kar je kdaj povedal in zapisal, vse je povedal in zapisal po tej svoji v e s t i. Kot kmečki proletarec se je korak za korakom bližal Komunističnemu Manifestu in se zgodaj z njim identificiral, se več ko pol življenja potikal po temačnih dvoriščih stanovanjskih kasarn evropskih prestolnic, v zatohlih kamrah, zamazanih delavnicah, skladiščnih kletih, zmeraj so ga bila tuja vrata po petah, zmeraj na begu, zmeraj s policijo za petami – zmeraj med skrivališči in arestantskimi celicami. In je z literarno besedo imenoval to svoje grozovito življenje BORBO na tujih tleh.

In te vprašam, kaj ni vsa njegova literatura p o l i t i č n o borbena, vsa njegova literarna

veličina, njegova umetniška pomembnost socialistično osnovana? Kaj ne velja tudi za druga njegova dela, kar je v pismu bratu Gustelju povedal o romanu Požganica julija 1939 še iz Pariza: „Napisal sem ga predvsem napredno, progresivno v smislu človeške družbe sploh, v smislu interesov slovenskega ljudstva še posebej. Kako pa naj bi pisal o dobi, ki je za naše ljudstvo napolnjena z neverjetnimi historijskimi napakami, če pri tem ne bi kazal napak, ki so se delale ...“

Janez, ti samo pomisli, kakšna bi dandanes bila Vorančeva literatura. Estetizirajoča? Kako estetizirajoča, če ne osnovana na estetiki upora? Ko pa ste njegovo idejo – sit venia verbo – komunizma tako neusmiljeno zatolkli tri klaftre pod zemljo! Gotovo veš za POT (KI) NE PELJE V DOLINO, za tisti zatajeni, kar koj utišani klic samotnega jezdeca, vpijočega v gluhi lozi kolhozne enopartijskega boncokratijskega, sprenevedastih mafiozelnih, ignorantskih trotov, prežetih s poveljevanjem samega sebe, in zavarovanih od stalinskega, vsemočnega ZLA, skotenega od lažne svobode, lažne enakovrednosti, imenovanega OZNA, UDBA in še kako drugače, v mojem lanskem „Obračunu“ v celovškem gledališču evfemistično UZDA. Seveda se zavedam, da tudi sto Koprivcev ne bi bilo rešilo ne socializma ne jugoslovanske federacije. To bi bila mogla samo politična POŠTENOST, s koalicijskim Kocbekom v vladi, ali vsaj s pripustitvijo Djilasove opozicije. Zaupanje je dobro, kontrola pa boljša, je rekel Lenin – z vsemi zablodami, ki jih poznamo. Snob zapravljevec, nastopač ali grabežljivec pa ni bil. Je treba samo prebrati njegovo biografijo v založbi dtv. Literatura ni kos opustim grehom politikov. – Namesto krščanskega nauka smo uvedli moralno vzgojo, eno uro na teden. To se mi je zdelo lepo in prav, potrebno in napredno ...

Potem pa so to uro črtali. Namesto stroge finančne kontrole je tudi v „novi“ Jugoslaviji zavlada defraudacija, kraja provizij, so se zakoreninili skrivnostni privilegiji, so kakor gobe iz mokrih tal zrasli slamanati možički na vlaganje Mačkovih deviz v zamejske banke, sta pri nas na Koroškem vseh štirideset let po zmagi nad fašizmom samo dva človeka vedela, koliko denarja se prevlači čez prelaz na Ljubelju za tako imenovano ohranitev sloven-

skega življa, recte za samopotrežbo udbovcev in njihovih koroških zaupnikov. Govorim iz izkušenj, iz osebnih doživetij in spoznanj, tako tostran Holmca kakor onstran njega. Še zdaj sem materi Johani hvalen za njen zgled: da me mamon ni omamila v tistih opipanih časih ravnateljskega učiteljevanja. Še zdaj jih vidim na kupčku pred seboj tiste podolgovate rdeče dinarske bankovce – v zastekleni fizikalni učilnici s pogledom v park. In mož mi je poganjal srh po hrbtu, bil je v dolgem, rjavem usnjenem plašču. In ravnatelju Sušniku – političnemu paranoiku – se je temnilo pred očmi. Tako se mi je izpovedal deset let po tistem. Bal se je, da bom klecnil, da, še huje: da mu bom skušal spodnesti ravnateljski stol. In ko sem živel brezposeln z družino v Celovcu, vržen na cesto iz službe Prosvetne zveze, kakor sem prepozno spoznal – celovške podružnice ljubljanske UDBE, je bil tisti mož v rjavem usnju že konzul pohvaljene Maršalove države, jaz pa sem ga zaman prosil za vizo vanjo.

Pa tista afeta Ernesta Kočivnika, ki naj bi ga izključili iz „Titove“ gimnazije! – Morebiti se še spominjaš: mariborskega škofa Drževnika je na mladinskem sestanku v Vuzenici zagovarjal, češ pravico ima, celo ustavno, birmati 200 kandidatov v Prevaljah! To je bil edini njegov „greh“! Drževnik pa ni bil Rožman – saj je celo podpisal Osvobodilno fronto. Jaz pa sem moral že jutridan na OZNO v Slovenj Gradec: Tovariš, ali še vedno tako mislite, kakor ste povedali na učiteljski konferenci? Jaz pa: Kaj mislite, da sem baba? – (Naj mi nežni spol ne zameri tedanje nečedne patriarhalne spozabe!) Pa ni bilo več vize za v Dob.

Pa afeta z „Osamelcem“ mladega pisatelja-dijaka Marjana Kolarja! Še danes sem ponosen nanj in nase, da mi jo je dal na skrivnem prebrati – to prvo disidentsko literaturo tistega časa!

Glej, Janez, ko da sva bila z Vorancem dogovorjena. Saj je zagovarjal Križanega v slovenjgraški bolnici, ko so tam uprizarjali lov na njegovo znamenje po bolniških sobah! (Priateljsko mi naklonjeni primarij Stane Strnad mi je to „zaupal“). In je tudi sam namestil njegovo znamenje na parani materi med žuljave, koščene prste. In ovil okrog njih njen rožni venec. Potem šele so imeli sosedje v mrtvaško sobo.

Iz ženskega vidika

Sortiranje odpadkov – na račun ženske?

piše Štefka Vavti

Odredba o odstranjevanju in sortiranju odpadkov, ki je izšla pred nekaj tedni, še vedno buri duhove: na eni strani zato, ker se vedno manjka potrebna organizacija odvoza, ki bi omogočila, da se potrošnik zbranih in sortiranih odpadkov tudi znebi; na drugi pa, ker gre to odstranjevanje in sortiranje spet na račun potrošnika, predvsem pa potrošnice.

Kot kaže, pa ni dovolj, da se stroški za tovrstne ukrepe naprtijo zadnjemu členu v verigi, potrošniku, ki mora plačevati tudi embalažo in odstranjevanje le-te, ki je pri nekaterih izdelkih menda že dražja kot vsebina, ki jo potrebujemo in smo jo zato kupile.

Nekatere med nami so te dni dobile v hišo ali stanovanje tako imenovani „eko-box“, v katerem naj bi shranjevale prazno embalažo mleka ali soka. Kam ga boste postavile v kuhinji in kje imate vse druge posode za sortiranje odpadkov? Ali imate sploh dovolj prostora za to? Mene ta novi ukrep prizadene predvsem zato, ker imam majhno stanovanje in zaradi tega težave s smetmi in odpadki. Mislim, da nisem edina, ki ima ta problem. Nekatere imajo majhne otroke, ki se – kako bi bilo drugače? – pač najraje sučejo prav okrog odpadkov. Radi jih sortirajo in odlagajo po vsem stanovanju, tako da materam dela ne zmanjka.

Za sortiranje in odstranjevanje odpadkov v primerne kontejnerje, ki so – če imamo srečo – neke v bližini stanovanja – pa so seveda največkrat odgovorne gospodinje. Strokovnjaki so izračunali, da vsaka za to delo potrebuje povprečno 23 minut na dan. Na leto je to okrog 140 delovnih ur, ki nam jih – kot kaže, nihče ni pripravljen plačati.

Moti pa me predvsem to, da skoraj vsi ukrepi in tozadevne odredbe in zakoni za varstvo okolja gredo na račun potrošnika, v praksi največkrat ženske, namesto da bi se nekaj spremenilo tam, kjer so vzroki problemov – pri industriji in proizvajalcih.

S Sizifovimi delom pa mora računati tudi tista potrošnica, ki se želi izogniti vsem izdelkom, ki so po 2 do 3 krat zaviti: sprizniti se mora s tekanjem od trgovine do trgovine, ker v eni ni več mleka v steklenici, v drugi je sadje, ki bi ga rada kupila, v plastični košarici, v tretji dobi le trikrat zavito pecivo...

Slovenski vestnik čestita!

gospe **Antoniji Podgornik** z Apač za 79. rojstni dan;

gospodu župniku **Šimeju Wutteju** za dvojni življenjski jubilej;

Gospe **Elizabeti Lackner** iz Prible vasi za 75. rojstni dan;

gospodu župniku dr. **Janezu Skuku** iz Sinče vasi za 60. rojstni dan;

gospe **Nanki Krautzer** iz Šentjakoba za osebni praznik;

gospodu **Francu Schusterju** iz Rožeka za osebni praznik;

gospe **Jelici Steiner** iz Leš za osebni praznik;

gospodu **Marku Čiku** iz Spodnjih Libuč za 25. rojstni dan;

gospe **Elizabeti Leitgeb** iz Štrpne vasi za rojstni dan in god;

gospe **Martini Wasner** iz Trnja pri Kapli ob Dravi za 71. rojstni dan;

gospe **Marti-Obermanovi mami** z Blata za 70. rojstni dan;

gospodu **Gotfridu Teliču** iz Šmihela za 40. rojstni dan;

gospodu **Karlu Mertu** – **Lipševemu očetu** z Bistrice nad Pliberkom za 70. rojstni dan;

za osebne praznike članom društva upokojencev Podjuna: **Mariji Jelen** in **Karlu Sekolu** iz Dobrle vasi, **Elizabeti Dobrovnik** z Metlove, **Elizabeti Golavčnik** iz Podjune, **Ljudmili Paulitsch** iz Goselne vasi ter **Jožefu Križniku** iz Sinče vasi;

gospe **Rozaliji Taupitsch** iz Svetne vasi za 82. rojstni dan;

gospe **Mariji Hirtl** iz Podgrada pri Klopinskem jezeru za 80. rojstni dan;

gospodu **Francu Pegrinu** s Šajde za rojstni dan;

gospodu **Francu Maku-Zerjavovemu** iz Borovelj za rojstni dan;

gospe **Urški Krištof** iz Vidre vasi za dvojni praznik;

gospodu **Martinu Schäferju** iz Konovec pri Pliberku za 60. rojstni dan;

gospe **Klari Mak** v Tucah na Radišah za uspešno zaključeni študij na celovški univerzi;

gospe **Ančki Kokot** iz Celovca za rojstni dan;

gospe **Ani Zablatnik** iz Bilnovsa za 70. rojstni dan.

Čestitkam se pridružuje tudi Zveza slovenskih žena iz Celovca.

SLOVENSKI VESTNIK Nadstrankarski časopis koroških Slovencev

Uredništvo/Redaktion: Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, Telefon 0463/514300-34 in 40, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Usmerjenost lista/Blattlinie: seštevke mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Urednika/Redakteure: Jože Rovšek, Sonja Wakounig.

Izdajatelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefon 0463/514300, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Tisk/Druck: Založniška in tiskarska družba z o.j. Drava, Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/50566, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Oglaš/Anzeigen: Tarviser Straße 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30 do 34 in 40, telex 422086 ZSO, telefaks 0463/51430071.

Letna naročnina: za Avstrijo 370 šil. (za upokojence 280.); za Slovenijo 1500 tolarjev.

Mladinci SAK dobro začeli prvenstvo

Pod okriljem Slovenskega atletskega kluba že dobro leto obstaja tudi košarski klub SAK. Letos tekmujejo tri moštva: **Mladinci**, ki so že začeli s tekmovanjem v koroškem klubskem prvenstvu, in to prav uspešno, ter **šolarji in dečki**, ki bodo v glavnem igrali v šolskem, kar pa šteje tudi za koroško prvenstvo.

Lani je po sili razmer iz šolskega moštva, v kateri so bili vključeni tako igralci slovenske gimnazije kot tudi TAK, nastalo klubsko moštvo.

Dejstvo, da je moštvo kar nekajkrat zapovrstjo postalo koroški šolski prvak, najbrž nekaterim ni bilo po volji in tako so dosegli, da je ministrstvo za šolstvo moštvo diskvalificiralo z utemeljitvijo, da v enem moštvu ne smejo sodelovati dijaki dveh različnih šol.

Prav zaradi tega so mladi košarkarji ustanovili klub in se vključili v

Košarkarji SAK s trenerjem Tonetom Pavličem

koroško prvenstvo. S trenerjem Tonetom Pavličem, ki je zelo zavzeto pričel trenirati s fanti, so se kmalu pokazali prvi uspehi. Prostor za treniranje daje na voljo Mladinski dom SŠD, ki mladim zavzetim košarkar-

jem tudi sicer zelo pomaga, saj v tamkajšnji telovadnici lahko igrajo tudi tekme.

Mladinci SAK (18 let in mlajši) so v svoji skupini šestih moštev odigrali že dve tekmi.

Trenutno v moštvo igrajo sledeči igralci: Stefan Hribar, Simon Wein, Klemen in Miha Kranjc, Stefan Sienčnik, Davorin Lempl, Daniel Gregorič, Marc Wollrab, Folti Kargl, Marko Kordesch in Mario Sienčnik.

UNION Celovec : SAK 47:51

V prvi tekmi se je poznalo, da so bili košarkarji SAK še nekoliko neuigrani, negotovi in tudi kondicijsko premalo

pripravljeni. Čeprav nasprotnik ne šteje med najboljše, so tekmo zmagali komaj z dvema košema razlike.

Danes, 4. novembra ob 18. uri, igrajo košarkarji SAK proti Bau Egger, proti moštvu, ki je favorit v tej skupini. Torej pričakujejo zanimivo in napeto tekmo. Vsi ljubitelji košarke prisrčno vabljeni!

SAK : Radenthein 68:47

Sledila je nepričakovano visoka zmaga. K temu je svoje prispevala tudi dobra organizacija, izvrstni navijači, ki so z bobni bučno navijali za slovenske košarkarje, in seveda dobro pripravljene košarkarji, ki so bili predvsem v obrambi zelo dosledni, dobro pokrivali napadalce in se borili do

zadnjega.

Stefan Hribar, eden najperspektivnejših košarkarjev, je o sebi in košarki dejal sledeče: „Tri leta in pol je tega, ko sem preko dobrega prijatelja spoznal, kako lepa in zanimiva je košarka. Najprej sem igral v šolskem moštvu, pozneje tudi pri celovškem klubu Citro-

en. V letošnji sezoni igram prvič za SAK, kar me še posebno veseli.“

Zakaj si se odločil prav za košarko?

„Predvsem me privlači hitrost igre in številne možnosti, ki se ponujajo igralcu. Je moštvena igra, pri kateri pa je treba precej misliti in ki omogoča najlepše kombinacije. Navdušen sem nad prenosi košarskih tekem

iz Amerike, ki jih vedno rad gledam. Naš trener Tone Pavlič nas zelo kvalitetno trenira in pri tem se zelo veliko naučimo.“

Žal pa nimamo pravega spozorja, da bi si lahko nabavili vsaj najnujnejšo košarkaško orpemo – drese, žoge, trenirke. Naš cilj je seveda osvojiti prvo mesto v tekočem prvenstvu.“

2 važni točki proti WAC

Marjan Sadjak dal odločilni gol

SAK : WAC 1:0

Postava: Preschern, Savič, A. Sadjak, Pappler, Ramšak (82. S. Sadjak), Šmid, Blajs, Vrabac, Wölbl, M. Sadjak, Lippusch.

Še v 11. minuti so navijači SAK imeli priložnost za veselje, ko je Marjan Sadjak, po visoki podaji Wölbla v kazenski prostor, poslal žogo z glavo v dolgi kot. Seveda se je marsikomu odvalil velik kamen od srca, vendar tekma še dolgo ni bila dobljena. Pričakovati je bilo, da bo WAC pritisnil, kar se je tudi zgodilo. V prvem polčasu so imeli igralci WAC dve 1000 % priložnosti, ki pa ju na srečo niso izkoristili.

V drugem polčasu je bila tekma na zelo visokem nivoju, SAK je

imel zopet vrsto lepih priložnosti, vendar zadetkov številni gledalci niso več videli. Slovenski atleti so slavili srečno, a tudi zaslužno zmago. S tem so prizadeli WAC v tekočem prvenstvu prvi poraz na tujih tleh, poleg tega pa je WAC izgubil tudi prvo mesto na lestvici.

Marjan Sadjak, strellec „zlatega“ gola, je po tekmi dejal: „Seveda sem zelo vesel, da mi je prav danes uspel ta gol. K sreči prihajam zopet v pravo formo in zato je v takih trenutkih zelo važno, da uspejo tudi goli. Že v Pliberku sem imel lepo priložnost, vendar jo je uničil vratar. Za zadnjo tekmo upam, da bomo imeli zopet nekaj sreče, ki je nujno potrebna, da bomo zopet osvojili obe

točki.“

Dr. Ivan Ramšak pa je po tej važni zmagi svoje misli imel že pri naslednji tekmi proti Wernbergu: „Da smo proti WAC zmagali, še davno ne pomeni, da bomo premagali tudi Wernberg. Danes smo

videli, da so tako imenovani „stari gospodje“ še vedno dosti dobri za koroško ligo, če odgovarja kulisa, če se tudi za nekaj gre. Upam, da smo se iz zadnjih tekem toliko naučili, da Wernberga ne bomo podcenjevali in da bomo osvojili 2 točki – kako, je vseeno. S tem, da z Wernbergom pride tudi Hansi Gröss, menim, da bo motivacija pri mojih igralcih še večja.“

Marjan Sadjak uspešen tudi v dvobojih

Dob prvi na Koroškem!

SK Puntigamer Aich/Dob:

HYPO Celovec

3 : 1 (10 -, -9, -6, -8)

Ob začetku igre je bila še tekma proti WAT Kargan v glavah Dobljanov. Na Dunaju so v soboto Karganu, ki je drugi na lestvici, podlegli s 3 : 0. HYPO je prisiljen zbirati točke, drugače bo ostal pod črto in to bi pomenilo za Hypo, da morajo v relegacijo. Dobu v prvem nizu ni uspelo zaustaviti igralca Hypa Schmerlaiba. Oddali so niz z 10 : 15. Tudi začetek drugega niza je bil Hypo boljši. Dob je kar z 2 : 8 nazadoval. V tej fazi tekme je obdržal podajač Aleš Jerala živce. Nekajkrat je zabil žogo, neustavljivo za branilce. Naenkrat se je odprl Dobljanom voz in igrali so, kot smo od njih

navajeni. Niz so dobili s 15 : 9. V tretjem nizu se igrali le še Dobljani. Bojan Mlakar je zelo dobro serviral. Mladi igralec Ronald Hanisch je pokazal zelo lepo igro. Niz se je končal s 15 : 6. V četrtem nizu so povedli igralci Doba kar na 5 : 0. Hypo je podlegel Dobu po drugi set žogi s 15 : 8. S to zmago si je Dob zagotovil tretje mesto na lestvici. Dob je prvi na Koroškem, in kot kaže zanimanje gledalcev, tudi najbolj priljubljeno moštvo. Tekmi v Št. Pavlu je sledilo nad 350 navijačev. Z uspehi Dobljanov je postala odbojka na Koroškem zanimiva športna panoga.

Marko Trampusch

Podliga vzhod

Bilčovs – Šentvid

0 : 1

1. razred D

Železna Kapla – Globasnica

1 : 0

Sele – Sinča vas

2 : 1

Dobrla vas – Šmarjeta

0 : 1

Grebini – Šmihel

1 : 4

V nedeljo šteje le zmaga

V nedeljo, 7. 11. 1993, čaka SAK nič manj pomembna tekma proti Wernbergu. Zadnja tekma v jeseni se bo začela ob 14.00 v Trnji vasi. Za SAK štejeta le obe točki, da si tako pridobi čez zimo dobro izhodišče za nadaljni razplet prvenstva.

Koroška liga

1. VSV	15	11	1	3	27:8	23
2. WAC	15	9	4	2	28:13	22
3. Breže	16	8	5	3	25:14	21
4. Treibach	16	8	5	3	20:14	21
5. SAK	15	9	1	5	23:12	19
6. Lienz	15	6	6	3	27:15	18
7. Trg	15	6	4	5	22:14	16
8. Vernberg	15	5	6	4	30:26	16
9. Austria Celovec	15	6	3	6	18:16	15
10. SV Lendorf	16	6	3	7	16:19	15
11. Wietersdorf	15	5	4	6	18:16	14
12. Matrei	15	3	6	6	12:18	12
13. Pliberk	15	4	3	8	12:21	11
14. ATSV	16	4	2	10	17:33	10
15. ATUS Borovlje	15	3	3	9	16:38	9
16. Velikovec	15	0	2	13	11:45	2

Uspeh za

CASINO SALZBURG

Velik uspeh za avstrijskega viceprvaka, prvoligaša Casino Salzburg. V torek zvečer je na povrastni tekmi za pokal UEFA ugnal v gosteh vrhunsko belgijsko enajsterico Royal iz Antwerpna. Salzburžani, ki so že doma zmagali z 1:0, zadetek je pispeval Srb Nikola Jurčević, so z istim rezultatom odnesli zmago iz Belgije. Zlati gol je tik pred koncem napete in borbene tekme dal mladi igralec Feiersinger. Casino Salzburg je prvič v svoji zgodovini v tretjem kolu kakega mednarodnega tekmovanja.